

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ל מנחם אב תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:35 תל-אביב: 7:50 חיפה: 6:42 מוצאי שבת: ירושלים: 7:47 תל-אביב: 7:49 חיפה: 7:50 ר"ת: 8:26

פרשת ראה

מעשר כספים

"עשר-בשביל שתתעשר"...

פעם הגיע תלמיד לישיבת וואלוז'ין ללמוד על דעת שיאכל ממעות מעשר שלו. הוא מצא מקור לכך בפסוק "עשר תעשר... למען תלמד ליראה". ומכאן שמותר ללמוד ממעות מעשר. לימים התעורר בלבו הספק שמא אינו נוהג בזה כראוי. שאל את הגאון רבי חיים מוולואז'ין זצ"ל אם עשה כדיון, ואם לאו, האם צריך להחזיר את מעות המעשר שכבר אכל.

השיב לו רבי חיים: לכתחילה היית צריך לאכול משלך, אך מה שכבר אכלת אינך צריך לשלם. והוסיף רבי חיים שהוא עצמו הסתפק אם מותר לו להנות ממעות מעשר ולא ההין לשאול את רבו הגר"א זצ"ל והקל בעצמו עד שאיבד כל ממונו, עד ששילם לעניים את כל מה שנהנה והשית מילא חסרונו.

כתר ראש, שאילתות

עידקת רבי מאיר...

מתוך ענוותנותו, האמין כ"ק האדמו"ר רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל בכל לבו כי חייב הוא לפזר את כל מעותיו כולן לצדקה, עד בלי השאיר לעצמו אפילו אגורה שחוקה ואף שהורו חז"ל "אל יבזבז יותר מחומש".

פעם הגיעה, קבוצת חסידים מופלגים מהעיר איהל לפרימישלאן. חקר אותם רבי מאיר, לדעת הליכותיו בקודש של רבם הצדיק רבי משה זצ"ל (בעל הישמה משה) בעניני צדקה וחסד. משהשיבו, לו כי נוהג לפזר חומש מממונו לצדקה, נאנח רבי מאיר ואמר: "אכן! לגבי יהודים טובים וקדושים כרבים, אמרו חז"ל (כתובות נ.) "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש", אולם בעל חטא כמאיר - אפילו את מכנסיו חייב הוא לתת לצדקה!"

אספקליה המאירה

מצוה להפריש מעשר [או חומש] מממונו לצדקה!

נלמד מהפסוק: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך" (פרק יד-כד)

ודרו חז"ל: "עשר תעשר" - "עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט.) והביאו בעלי התוס' את דברי חז"ל בספרי לרבות מפסוק זה גם שאר רווחים שיש לעשר מהם. במדרש פליאה מובא: "עשר תעשר" - ההוא דכתיב (בראשית יג-ט) "אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה".

ביאר את פשר האימרה, הצדיק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זצ"ל (בילקוט אהב ישראל) עפ"י המעשה המובא במדרש תנחומא: אמר רבי לוי מעשה באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי, והיתה לו שדה אחת שהיתה עושה אלף מדות ומוציא ממנה מאה מדות למעשר, ומן המותר היה מתפרנס הוא ובניו ובני ביתו. בשעת פטירתו קרא לבנו אמר לו: בני, תן דעתך על שדה זו, כך וכך מדות היא עושה, כך וכך מדות למעשר, וממנה הייתי מתפרנס כל ימי.

כאשר נפטר האב מן העולם, שנה ראשונה זרע אותה הבן, עשתה אלף מדות והציא ממנה מאה למעשר. שנה שניה נכנס בבן עין רעה, פיחת עשרה ופיחתה השדה מאה, וכן שלישית וכן רביעית, וכן חמישית, עד שעמדה על מעשרותיה ועל עשרית בלבד. כיון שראו קרוביו כך, עמדו ולבשו לבנים ונתעטפו לבנים ונכנסו אליו. אמר להן: לא באתם אלא לשמוח על שנידו אותי. אמרו לו: "ח", לא באנו אלא לשמוח עמך, לשעבר היית בעל הבית והקב"ה כהן, ועכשיו נעשית כהן והקב"ה בעל הבית.

ענין זה נרמז בפסוק: "אם השמאל" - אם נותן אדם מעשרותיו בקיימו את הציווי "עשר" הנאמר ב"שי"ן" שמאלית, אזי שכרו הוא "ואימינה" - הרי הוא מתעשר, כאילו נקרא המקרא בשי"ן ימנית. אך אם "הימין" - אם חדל הוא מלתת מעשר, כיון שחפץ הוא בעשירות הנקראת בשי"ן ימנית, אזי "ואשמאילה" - מתקיים בו הפסוק "עשר" הנקרא בשי"ן שמאלית, ושדהו אינה נותנת אלא רק מעשר מיכולתה...

ניתן לרמוז כן גם באימרת חז"ל על הפסוק "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" - "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל" - היינו על עשירות (שכתובה בשי"ן ימנית) "שהוא שמאל" - שתלויה בשמאל - במעשר (הכתובה בשי"ן שמאלית) "ועל שמאל שהוא ימין" - שאף שיחסיר מכספו מעשר (שי"ן שמאלית) "הוא ימין" - יזכה לעשירות (בשי"ן ימנית).

עוד רמז מובא (בספר בוצינא דנהורא מהרה"ק רבי ברוך ממעזיבז' זצ"ל) בפסוק "כף אחת עשרה זהב מלאה" - אם יתן מעשר מכספו ("כף אחת עשרה") אזי - "זהב מלאה" - יש במעשר זה כדי למלאותו בזהב.

עלון "איש לרעהו" פרשת ראה הוקדש לעילוי נשמת אמו"ר
ר' אהרן עבי בן ר' שמחה הלוי פלק ז"ל

שיום היאהרצייט חל ביום כו' מנחם אב

ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה ליתן צדקה לעניים כפי מחסורם!

נלמד מהפסוק: "לא תאמץ לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיך האביון כי פתח תפתח את ירך לו... די מחסורו... נתן נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'" (פרק טו-ז, י)

וּכְתַב הַרְמֵב"ס: מצות עשה ליתן צדקה לעניים, כפי מה שראוי לעני, אם היתה יד הנותן משגת, שנאמר "פתח תפתח את ירך לו" (פ"ו) ממתנות עניים הל"א). לפי מה שחשר העני אתה מצווה ליתן לו, אם אין לו כסות מכסים אותו, אם אין לו כלי בית קונים לו וכו' ומצווה אתה להשלים חסרונו, ואין אתה מצווה לעשרו (שם - הלכה ג).

אמרו חז"ל (פסחים ה.) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן עולם הבא הרי זה צריק גמור. ורבים הקשו מהמבואר בגמרא (סוטה מז.): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומשמע ש"שלא לשמה" אינו מצוה גמורה אלא אמצעי ל"לשמה" וא"כ מדוע הוא צדיק גמור?

ובפשטות ניתן לתרץ שאין הכרח שבלא לשמה אין זה מצוה גמורה, שבהחלט יתכן שהיא מצוה גמורה אלא שב"לשמה" ישנה מעלה והידור יותר, וחז"ל באים ללמד שכדי להגיע למעלת ההידור הזו צריך להתחיל ב"שלא לשמה", ורק מתוך כך יבוא ל"לשמה" [כשיטעם מתיקות התורה], אך אין זה חיסרון במצוה אלא תוספת מעלה בה [וכדוגמת מעלת הזריזות].

עוד י"ל שמדת הצדקה לעני שונה היא משאר המצוות, שכן כל מטרת המצוה היא שהעני ינה, כי הוא נצרך לזה, והכוונה אינה מורידה ממטרה זו, משא"כ בשאר מצוות במיוחד אלו שבין אדם למקום.

אלא שתירוץ זה צ"ע מגמרא (כתובות סו: ז.) ממעשה בבתו של נקדימון בן גוריון שהיתה מלקטת שעורים וכו' ושאל אותה רבן יוחנן בן זכאי "ממון של אביך היכן הלך?" והשיבה שאבד מפני שלא נתן צדקה ["מלח ממון-חסר] וביארה שם הגמרא משום שאף שנתן צדקה, היה זה רק לכבודו, ורואים מכאן שאף צדקה צריך שיהיה לשמה!?

קושיה זו הקשה **המהרש"א**, ותיירץ לחלק בין העושה צדקה בשביל שיחיה בנו, לבין העושה צדקה כדי להרבות כבודו שזה גרוע יותר, וכעין שחילקו **התוספות** (שם נ: בדברי ר' יהודה עצמו עיי"ש).

ואולם גם לאחר כל האמור עד כאן, עדיין קשה מאוד קושיית התוספות (על גמרא פסחים ה: ד"ה שיזכה) שהקשו ממה ששנו באבות (פ"א מ"ג): "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס". וא"כ מדוע האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאזכה לעוה"ב הרי זה צדיק גמור, הרי זה על מנת לקבל פרס? [והתוספות תירצו באופן שאף שלא תגיע הטובה אינו מתחרט מהמצוה, אך הקשו על זה ממה שנותן לזכות לעוה"ב שבזה לא שייך חרטה].

נוכל לתרץ עפ"י מה שפירש **היד רמה** (ב"ב י: ד"ה תניא) מדוע נחשב צדיק גמור בנתינת הצדקה, משום שעיקר כוונתו לשם שמים, ולא לשם הנאתו הגשמית. כי נותן בכדי שיחיה בנו ויוכל לעסוק בתורה ובמצוות וכן שיזכה לעוה"ב להוסיף לדעת את בוראו. ומה שאמרו "אל תהיו כעבדים המשמשים על מנת לקבל פרס" הכוונה להנאת עצמו, ולא לטובה רוחנית. וא"ש.

עוד חשבנו לתרץ בס"ד באופן מקורי ובדרך צחות, עפ"י מה שהבאנו (בעלון "איש לרעהו" פרשת חוקת) על שאלתו של **הגר"י אברמסקי** זצ"ל ששאל את **כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל** על לשון הפסוק (בפרשתינו) "כי לא יחדל אביון... על כן אנוכי מצוד לאמר פתח תפתח" וכו' ולכארה מילת "לאמר" מיותרת ואפשר בלעדה?

ותירץ לו הבית ישראל שיש לבאר את הפסוק כך: כאשר הנך פותח את ירך לתת צדקה לאביון, אני מצווד "לאמר" - שתאמר לאביון דברי פיוס ועידוד שלא ידאג ממצבו הנוכחי כי גלגל חוזר בעולם, ועוד יגיע היום שהוא, האביון, יכול לפתוח ידו לאחיו העני.

בדרך זו נוכל לתרץ גם את קושיית התוספות מהמשנה אל תהיו כעבדים וכו' שאכן מצינו שחז"ל נתנו חשיבות גדולה למפייס את העני [כי הנותן מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות] וצערו של העני אינו רק מכך שאין לו ממון להחיות נפשו, אלא מצטער בעיקר מה"נהמא דכיסופא" שמתבייש כל פעם שנזקק לטובתם של אנשים.

"מחסורו אשר יחסר לו..."

סיפר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: בבית מדרשו של הגאון **רבי מאיר מיכל רבינוביץ** זצ"ל בוילנא, היה נהוג לתת בכל שבת עליה לתורה "שישי" לגביר גדול בזכות תמיכתו בבית המדרש. לאחר שנים ירד הגביר מנכסיו ונאלץ להפסיק תמיכתו בבית המדרש. רצו הגבאים להפסיק המנהג לתת "שישי" לאותו גביר. הם פנו לרב ושאלוהו כיצד עליהם לנהוג.

אמר להם רבי מאיר מיכל: חייבים להמשיך לתת לו "שישי" שהרי אומרים חז"ל בגמרא (כתובות פז:): שיש לתת לעני "די מחסורו אשר יחסר לו" אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו. אם כך הורגל בעבר. וא"כ, יהודי זה שהורגל בקבלת הכבוד של "שישי", הרי אם יפסיקו לתת לו, יכאב לו הדבר לא פחות מאותו עשיר שהתרושש שחסר לו סוס ועבד. ולפיכך חייבים להמשיך לכבדו ב"שישי" גם בעתיד מדין מצות צדקה.

שימושה ש"ת

תרמיל של צדקה...

רגיל היה **רבי אליעזר ליפא** זצ"ל (אביהם של רבי אלימלך מליזנסק זצ"ל ורבי זושא מאניפולי זצ"ל) במעשי צדקה. היה מכניס אורחים ומחזר אחר מתן בסתר.

פעם נסע מכפרו ללבוב ופגש בעני העושה דרכו ברגל. ירד רבי אליעזר ליפא מעגלתו וביקש מהעני לנסוע עמו. סירב הלה, באומרו כי ברגליו מבקר בכל כפר ואוסף נדבות. "וכמה אתה עושה בסיבוב זה?" "עשרים זהובים" - השיב העני.

רצה רבי אליעזר ליפא לתת לו סכום זה בתנאי שיסע בעגלה. לא הסכים העני ונימוקו עמו: "היהודים בכפרים כבר הורגלו לתת לי נדבות קצובות מידי שנה. אם לא אבקרם השנה מי יודע אם אקבל מהם שנה הבאה".

לא הרפה רבי אליעזר ליפא: "נניח שהנך צודק ואין לקלקל חזקה, אבל את התרמיל הכבד שעל גבך תן לי ובכפר תקבלו בחזרה. למה לך לסחוב בעצמך?"

שוב סירב העני: "מחזר על הפתחים ללא שק על שכמו מקבל פחות... שאל רבי אליעזר: "וכמה ההפסד?" "חמשה זהובים" - השיב. שילם לו רבי אליעזר חמשה זהובים והעמיס את התרמיל לעגלה...

חס"מ

אשרי משכיל אל דל...

סיפר כ"ק האדמו"ר מבלוז'וב: בבואי לאמריקה הייתי פליט שואה מחוסר כל. למחרת הגיעי, התקשר אלי **כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב - רבי משה יחיאל אפשטיין** זצ"ל והזמין אותי להתגורר במעונו באומרו: "אני לא זכיתי להתנסות בשבעה מדורי גיהנם של השואה כמוכם. לכן אני עוזב את ביתי ונותן לכם את ה"שטיבל" שלי ואת החסידים שלי עד שתסתדר באופן עצמאי כראוי".

כאשר עלה האדמו"ר מאוז'רוב ארצה, הביא איתו כסף די הצורך כדי לקנות דירה מרווחת, כפי שמתאים לאדמו"ר. אך כאשר שמע שיתומה (קרובת משפחתו) עומדת להנשא וזקוקה לכסף, מסר לה את הכספים שהיו מיועדים לדירתו, ולעצמו שכר דירה בדמי מפתח.

במחיצתם

מחיה נפשו של העני...

מעשה ביהודי עני ועוור שהיה נוהג לשבת בקביעות ליד ביתו של הגאון רבי ישעיה מושקט זצ"ל (רבה של פראג) כשעמו סל מלא עוגות כדי למוכרן ולהתפרנס מהן. פעם תפסו שוטר והחרים את כל העוגות. בכה העני במר לבו. שמע רבי ישעיה את אשר קרה לו, הוציא מעות מכיסו ונתן לו דמי נזק.

מאותו יום ואילך שמר רבי ישעיה על הרוכל העוור, והיה ממתין לו בכל בוקר וכשהלה אך הגיע עם סחורתו, מיד קנה ממנו את כל העוגות.

שאלו מקרוביו את רבי ישעיה: "כלום לא מוטב היה להקציב לעני את דמי פדיונו ולשלם לו מידי חודש בחודשו ולחסוך מהעני וגם מהרב טירחה יתירה?"

השיב רבי ישעיה: "לא! הרוכל מאמין כיום שהוא סוחר מוצלח המרויח את לחמו בכבוד, אם מאור עיניו נלקח ממנו, מדוע שנקח ממנו גם את שמחת נפשו?"

גדוה"ד

הכל - מן השמים...

סיפר אחד ממקורביו של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל: פעם בלכתנו ברחוב ניגש אל רבי שלמן זלמן, עני מקבץ נדבות והושיט את ידו. הכניס רש"ז את ידו לכיס, העלה מספר מטבעות, והחל בוחן כמה מהן יתן לעני. לפתע נתן לעני את כל המטבעות שבידו, באומרו: "אם זה מה שיצא מהכיס, סימן מן השמים שמגיע לו הכל..."

התורה המשמחת

מעשה יש לומר, שבדיוק כמו שפירש ה'בית ישראל' את לשון "לאמר" שבפסוק, כך נוכל לפרש את לשון חז"ל בגמרא "האומר סלע זה לצדקה בשביל שיחיה בני", אשר לכאורה תמוה, למה הוצרכו ללשון "האומר" הרי יותר פשוט הלשון הנותן סלע זו וכ' [שהרי לא מדובר כאן בהלכות נדר שיש להדגיש את האמירה דוקא, אלא מדובר כאן על הנתניה].

אלא מכך שנקטו חז"ל לשון "האומר" סלע זו לצדקה, נוכל לאמר הוא שאמר כך לעני כדי לפייסו שלא ירגיש בושה שזקק למתנת בשר ודם, ואומר לעני שהוא-העני עושה לו טובה בזה שמקבל ממנו צדקה, ועי"ז מציל את בנו לחיים (או מזכהו בעוה"ב), ובזה מרגיש העני שהוא זה שעושה טובה לנותן יותר ממה שהנותן עושה לו. ולימדונו חז"ל בזה שאף שאמנם מרויח הנותן עי"ז יחיה בנו, אלא מכיון שפייס בזה את העני ושמחו, לא נחשב לו זה לחסון מה שקיבל פרס בנתינתו, וממילא מתורץ קושית התוספות.

מדת הרחמים

נכמרו רחמינו באותה שעה...

בסעודת ליל הושענה רבה, הגיעה אשה לסוכתו של הגה"צ רבי חיים מצאנז (בעל הדברי חיים) כשהיא זועקת ובוכה מרה על בנה היחיד הדואג לפרנסתם שעומד להתייצב למחרת בפני ועדת הגיוס. מפקד הצבא הינו אדם אכזר, ואילו היא ובעלה זקנים וחלשים ואם יתגייס בנם היחיד לצבא מי יהיה בעזרם.

השיב לה רבי חיים שבשעה נשגבה כזו אין לחשוב על עניי הפרט רק על עניי הכלל. אך האשה לא הסכימה לעזוב את הבית עד שתקבל ברכה והבטחה ברורה שבנה יקבל פטור מעבודת הצבא. למרות בכייתה של האשה לא פעל מאומה, ורק בנו רבי דוד מקאשנב זצ"ל נתן לה ברכה כדי להרגיעה.

משנתסיימה הסעודה, כשנכנס רבי חיים לחדרו התעכב על מפתח החדר סמוך למזוזה ושינן את מאמר חז"ל "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמינו באותה שעה..."

למחרת הלך הבחור להתייצב בלשכת הגיוס. כשנכנס לחדר הבחינות נעמד הפקיד מכסאו בגאווה ובעיוניות כשפניו חמורות סבר. פרץ הבחור בבכי תמרורים זמן ממושך ללא הפוגה, עד שלתדהמת הנוכחים ניסה הפקיד הקשוח להרגיע את הבחור, ולהוציא מפיו את סיבת בכיו. החל הבחור לספר על מצבם העגום והקשה של הוריו. כששמע זאת הפקיד נכמרו, רחמינו באותה שעה. הוא דחף את הבחור החוצה, באומרו שהוא משוחרר מהצבא.

הבחור הלך לרבי חיים מצאנז הישר מלשכת הגיוס לבשר לו את הבשורה הטובה. אז הבינו הכל פשר אמירתו של רבי חיים סמוך למזוזה.

כל הכתוב לחיים

"ונתן לך רחמים..."

כאשר הלך פעם הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל בליווי בנו, נגש אדם ושאל את רבי אריה: "מה שלום קרובך הנמצא בבית החולים לחולי רוח?" השיב רבי אריה: "ברוך השם". כשהלך האיש שאל הבן: "אבא, מי הוא זה קרובינו המאושפז שם?"

השיב לו רבי אריה: "פעם כשביקרתי שם את החולים, ראיתי אחד שוכב פצוע וכשהתענינתי עליו אצל החולים אמרו לי: "ישנם רגעים שאנו משתוללים ואז ה"מטפלים" תופסים אותנו בכה ולפעמים אף מרביצים, אך מכיון שלכולנו יש קרובי משפחה חוששים המטפלים מהקרובים שיגישו תלונה על כך. ואולם חולה זה הוא היחיד שאין לו קרובים ולכן משליכים עליו את כל זעמם..."

"ניגשתי למטפלים" - סיים האבא את סיפורו - "ואמרתי להם שהחולה הזה הינו קרוב משפחתינו..." מאז הפך החולה ל"קרובו" של רבי אריה, ומידי פעם היה מבקרו ואף מביא לו מתנות. הכל ידעו שהלה קרובו של רבי אריה, וכמוכן היחס אליו שופר בהתאם **איש צדיק היה**

להיות חומל ומרחם על הבריות! נלמד מהפסוק: "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" (פרק יג-יח)

ואמרו חז"ל: שלשה סימנים יש באומה הישראלית, רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים. רחמנים דכתיב: "ונתן לך רחמים ורחמך" (יבמות ע"ט). **כיוצא בזה אמרו:** כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו. וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו (ביצה לב). **עוד למדו חז"ל מהפסוק:** "ונתן לך רחמים..." **כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים (שבת קנא).** והיינו מדה כנגד מדה, כמו שאמרו חז"ל: **במדה שאדם מודד מודדים לו (סוטה ט).**

הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל כותב בספרו (תוכחת חיים-מקץ) שהאדם צריך להזהר הרבה מאוד ולקיים "אח לצרה יולד" - שיתנהג עם חברו כאילו הוא אחיו ולרחם עליו בעת צרתו, וכיון שהוא מרחם על הבריות, שכרו שמרחמים עליו מן השמים.

ויש רמז לכך, כותב רבי חיים, כי אותיות "הצרה" גימטריה "הרחמים" בדקדוק, להודיענו שאם לא יהיה עם חברו ברחמים תבוא עליו הצרה. רח"ל. ולהיפך לענין הטובה, גם ה' יתן הטוב, שאם ירחם על חברו, מאותיות "הצרה", יהיה רוחב דאתי ממילא, ונהפך מ"הצרה" ל"רחמים". כי אותיות הצר"ה, הרצ"ה, שהרצה לו הקב"ה, ונרצה לו לכפר עליו.

וזהו שנאמר בפסוק (בראשית מב-כא) "בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה עלינו הצר"ה הזאת", כי אותיות הצרה שהוא גימטריה רחמים, ונהפך למדת הדין. ואולם כשמתנהג עם חברו ברחמים אזי נהפך מדת הדין למדת הרחמים, מאותיות הצר"ה יהיה רציני ורחמים מאת ה'.

נצטוינו בתורה (דברים יב-כג, כד) "רק חזק בלבתי אכול את הדם... לא תאכלנו למען יטב לך ולבניך אחריד". ודרשו חז"ל: "ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להם ומחמדתו, הפורש מהם על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדרותיו עד סוף כל הדורות.

וביאר הכלי יקר (שם) שהדם מוליד אכזריות בגוף האוכל, וטבע האדם נמשך גם לבנים והיו תולדותיהן כיוצא בהן. לפיכך אמרה תורה שכאשר לא יאכל הדם "יטב לך ולבניך אחריד". שלא תהא מדת האכזריות קנין דבק בזרעו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

אתה 'אמן חושים' – ידעת?!

ממילא - אמרתי לשימי - אם אתה חושב בלב על המנכ"ל שאתה לא אוהב אותו, והוא רק מנסה להכשיל אותך ולעצור את קידומך, אתה משפיע על ליבו לרעה כנגדך! אם תשמע לי, עליך לעשות תרגיל עוצמתי קצר: קח דף ותרשום עליו את כל הדברים הטובים, שאתה יודע על המנכ"ל: את כל החסדים והטובות שקיבלת ממנו אי-פעם. רשום דברים טובים על המידות שלו, על הדברים הטובים שבאופי שלו ומעלותיו הרוחניות! מלא את ליבך במחשבות טובות עליו! כשתסיים לכתוב, קח את הדף ותתבונן בו למשך כמה דקות. תחשוב כמה הוא אדם טוב ומיוחד. דע לך שהדבר ישפיע מיד על ליבו של המנכ"ל, ויגרום לקרבה ואהבה אליך.

הוא קיבל את העצה.

* * *

'מה שלומך שימי! הרבה זמן לא ראיתי אותך!' היה זה לא פחות מאשר המנכ"ל בכבודו ובעצמו אשר פגש אותו אקראית במטבח.

'הייתי בהלם!' משחזר שימי 'הרגשתי שזורמים ממנו חום ואהבה נדירים!'

וכל זאת כעבור ימים ספורים מאז ביצע את העצה-טובה...

המנכ"ל ביקש ממנו להיכנס למשרד שלו, בעודו מציין 'תרגיש חופשי להיכנס למשרד שלי תמיד. גם בלי אישור המזכירה.'

לא יאמן כי יסופר.

זה לא הסתיים כאן. המנכ"ל הושיב אותו לידו, הכין לו כוס קפה ונתן לו תשובה חיובית על קידום! 'הייתי המום לחלוטין, וכל זאת לאחר שלפני כן הקשר שלנו לא היה כזה כלל...'

* * *

"כן לב האדם לאדם: אם ליבו טוב לאותו אדם, הוא במקביל טוב עימו, אף שאינו ידוע ליבו של אדם" - - - כשאתה חושב על חברך מחשבה טובה, באותו רגע ממש, גם ליבו של חברך מתחיל לחשוב עליך דברים טובים ומתחיל לאהוב אותך ממש.

ב"קמפים" ובשאר מסגרות ההבראה השונות, נחשפו צעירים רבים ל"אמן-חושים" אשר מצליח להשפיע/לשלוט על מחשבת הזולת. מדהים לראות את זה, גם כאשר האמן הבהיר מראש שאין לו באמת כוחות מאגיים על-טבעיים... בין-הזמנים מאחורינו, אך הרושם העז שנתר על הצופים ימשך ללוות אותם.

מסתבר שאצל כל אחד מאיתנו מסתתר אמן-חושים קטן. לא מאמינים? הצטרפו אלינו לסיפור הבא אותו ראינו ב'פניני עין חמד':

* * *

בשנת תשס"ז - לפני 15 שנה - עבדתי בחברת ל.ס. חברת שיווק באור יהודה עם חבר בשם שימי. הוא סיפר לי שהוא חושש. הוא ממתין במשך זמן רב לקבל תשובה גורלית ממנכ"ל החברה, האם הוא יקבל קידום בעבודה. תשובה חיובית תזכה אותו בהטבה רצינית בפרנסה. אולם תשובה שלילית תפגע בקידומו בחברה. הוא סיפר, שהמנכ"ל 'סוחב' אותו כבר זמן רב, והוא מרגיש שהלה לא רוצה בקידומו...

אמרתי לחבר: אתה רוצה עצה? אז דע לך כל עוד שתחשוב עליו מחשבות שליליות שכאלו, תיזהר שלא להיתקל בו, כי בוודאי התשובה תהיה שלילית!

-מניין לך זאת? שאל.

ואני השבתי: שלמה המלך, החכם מכל אדם, כתב: "פְּמִים הַפְּנִים לְפְנִים כִּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם" (משלי כז, יט). מפרש הגאון מווילנא ז"ל: "כמו שהמים מראים את פני האדם כפי שמראהו למים: אם יעקם פניו גם המים יראו כן, כן לב האדם לאדם: אם ליבו טוב לאותו אדם, הוא במקביל טוב עימו, אף שאינו ידוע ליבו של אדם."

כשאתה חושב על חברך מחשבה טובה, באותו רגע ממש, גם ליבו של חברך מתחיל לחשוב עליך דברים טובים ומתחיל לאהוב אותך ממש.

ממשיך הגאון וכותב: 'ולהיפך, מי שחושב מחשבות רעות בליבו, אף שלא יגלה מחשבות ליבו - ואף שאין יודע אדם מה שבלבו - ישנאו אותו!'

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il